

1. Demokrati – Å verte vaksen			
<p>Tverrfaglege tema</p> <ul style="list-style-type: none"> Demokrati og medborgarskap Folkehelse og livsmeistring <p>Kompetansemål:</p> <ul style="list-style-type: none"> Reflektere over kva for aktørar som har makt i samfunnet i dag, og korleis desse grunngeve standpunkta sine Skildre trekk ved det politiske systemet og velferdssamfunnet i Noreg i dag og reflektere over sentrale utfordringar Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst Bruke samfunnsfaglege metodar og digitale ressursar i eigne undersøkingar, presentere funn ved hjelp av digitale verktøy og drøfte kor gyldige og relevante funna er Vurdere korleis arbeid, inntekt og forbruk kan påverke personleg økonomi, levestandard og livskvalitet Utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten 			
<p>Anbefalt tid</p> <p>6 veker</p>	<p>Innhald og tema:</p> <p>Vern om demokratiet:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kjenneteikn på demokrati og diktatur Det amerikanske valet - <p>Velferdsstaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Omfordeling, Folketrygda, NAV, sysselsetjing Politikarane si rolle på velferdsstaten Utfordringar for velferdsstaten 	<p>Arbeidsmåtar:</p> <p>Fordjuping:</p> <ul style="list-style-type: none"> Velferdsstaten Ung-prosjekt <p>Forsking:</p> <p>Det amerikanske valet</p> <p>Samarbeid med andre fag:</p> <p>Engelsk - det amerikanske valet</p> <p>UNG-prosjektet:</p> <p>Matematikk</p> <p>Utdanningsval</p>	<p>Vurdering: Skriftleg prøve</p> <ul style="list-style-type: none"> Skriftleg oppgåve om demokrati og diktatur 10AC <p>Munnleg: Deltaking i timane</p> <p>Munnleg/power point:</p> <ul style="list-style-type: none"> Screenpal – innlevering av oppgåve 3 el. 4 s.15: omfordeling eller NAV

2. Kritisk tilnærming

3. Kultur møte - Migrasjon

Tverrfaglege tema

- Folkehelse og livsmeistring
- Berekraftig utvikling

Kompetansemål:

- Reflektere over likskapar og ulikskapar i identitet, levesett og kulturuttrykk og drøfte moglegeheiter og utfordringar ved mangfald
- Samanlikne korleis politiske, geografiske og historiske forhold påverkar levekår, busettingsmønster og demografi i forskjellige delar av verda i dag
- Reflektere over korleis identitet, sjølvbilete og eigne grenser vert utvikla og utfordra i ulike fellesskap, og presentere forslag til korleis ein kan handtere påverknad og uønskte hendingar
- drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk
- reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst
- skildre sentrale lover, reglar og normer og drøfte kva konsekvensar brot på desse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt
- Utforske og skildre korleis menneske og urfolk sine rettar og andre internasjonale avtalar og samarbeid påverkar nasjonal politikk, menneske sine liv, likestilling og menneskeverd
- Gjere greie for fornorskinga av samane og dei nasjonale minoritetane og uretten dei har blitt utsett for, og reflektere over kva konsekvensar det har hatt og har på individ- og samfunnsnivå

Anbefalt tid	Innhald og tema	Arbeidsmåtar:	Vurdering
	<p>Migrasjon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dytt- og drafaktorar, busettingsmønster, hjerneflukt, flyktning, asyl, Schengen - Samane <p>Globalisering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Internasjonal arbeidsdeling, konkurransefortrinn, multinasjonale selskap, kultur, fordomar --> seinare, per.6 <p>Film: "First they killed my father" (Netflix)</p>	<p>Lage plakat/brosjyre, rollespel, jobbe med omgrep, diskutere, sjå videosnuttar, oppgåve om Schengen</p> <p>Fordjuping:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Migrasjon - Busettingsmønster - Globalisering <p>Forskning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Befolkning Stad kommune - Stad kommune 	<p>Skriftleg:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reklameplakat/brosjyre om dra- og dyttfaktorar - omgrepsark <p>Munnleg:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rollespel om flukt/ Paneldebatt om flukt pga. Klima og miljø (oppg.3 s.131, <i>Relevans</i>) - <i>Fagsamtale eventuelt ein skriftleg prøve</i>

4. Konflikhtar – “Vern om demokratiet “

Tverrfaglege tema

- demokrati og medborgarskap
- Folkehelse og livsmeistring

Kompetansemål:

- reflektere over kva for aktørar som har makt i samfunnet i dag, og korleis desse grunnjev standpunkta sine
- Reflektere over kva for aktørar som har makt i samfunnet i dag, eller korleis dei grunnjevstandpunkta sine.
- gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konflikhtar og reflektere over om endringar av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane

Anbefalt tid 6 veker	Innhald og tema “Flukt”, Leo Ajkic Flyktingehjelpen.no Elevkanalen Nobels fredspris: <ul style="list-style-type: none"> - Kven fått, kvifor... - FN: - Elevar som har hospitert på VGS – legge fram for dei andre (konflikten i Mali/FN-spelet) “Farvel Bafana”, film om N. Mandela	Arbeidsmåtar: Arbeide med omgrep – setje inn i kontekst, diskutere og forklare kvarandre, sjå ulike presseoppslag (aviser og på nett) - kritisk tilnærming. Urix e.l. (filmsnuttar/dokumentar: styreset). Fordjuping: <ul style="list-style-type: none"> - FN - Nobels fredspris - Tekst om «Frå demokrati til diktatur»: Korleis er det å bu i eit diktatur? 	Vurdering: Skriftleg/munnleg: <ul style="list-style-type: none"> - Prøve om FN og Nobels fredspris (elevane vel prøveform: skriftleg eller fagsamtale)
------------------------------------	---	--	--

5. Berekraftig utvikling - “Økonomi og samfunn” og “Ei samanfletta verd”

Tverrfaglege tema <ul style="list-style-type: none"> • berekraftig utvikling • demokrati og medborgarskap • folkehelse og livsmeistring 			
Kompetansemål: <ul style="list-style-type: none"> • drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk • utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur • reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst • skildre sentrale lover, reglar og normer og drøfte kva konsekvensar brot på desse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt • skildre ulike dimensjonar ved berekraftig utvikling og korleis dei påverkar kvarandre, og presentere tiltak for meir berekraftige samfunn 			
Anbefalt tid	Innhald og tema:	Arbeidsmåtar:	Vurdering:
	Verdiskaping: <ul style="list-style-type: none"> - Primær, sekundær og tertiærnæring. - Privat og offentleg sektor Næringsliv: <ul style="list-style-type: none"> - Sysselsetting, innovasjon, eksport, import og skatt - Konkurransen, konkurs - Styresmaktene si oppgåve Globalisering: <ul style="list-style-type: none"> - Teknologi, handel, klima og miljø - Kultur (mat, klede, levesett) 	Fordjuping: <ul style="list-style-type: none"> - Kulturmøte - Teknologi - Handel - Næringsliv - Verdiskaping Forsking: <ul style="list-style-type: none"> - Olje, laks - Matvanar - Kledevanar 	Munnleg: Gruppepgåve Skriftleg: Kapittelprøve - økonomi og samfunn

Repetisjon

Kompetansemål:

• Sjå tidlegare periodar – alle kompetansemåla for 10.trinn samfunnsfag

Anbefalt tid	Innhald og tema	Arbeidsmåtar	Vurdering
	Repetisjon av det vi har vore gjennom	<p>Arbeide med/repetere fagstoffet vi har vore gjennom – kritisk tilnærming, refleksjon, sjå samanhengar, årsak/verknad, eigne meiningar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Krigar/terrorisme - Flukt/migrasjon - Styreformer/politikk/demokrati vs. diktatur - Livet som nordmann/Å vere ung i dagens samfunn - Samfunnet før og no - Globalisering - Velferdsstaten - Berekraft, teknologi, verdiskaping - Livsmeistring 	<p>Munnleg Dele klassa i grupper - ulike tema: lage presentasjonar, presentere for kvarandre</p>